

INTERVJU S FRANCETOM PREŠERNOM

Današnja spominska ura je namenjena spominu na našega največjega pesnika, Franceta Prešerna. Njegova dela so prav zaradi teh spominov postala neminljiva. Kaj pa če vam povemo, da je postal neminljiv tudi on sam? Tukaj prihaja doktor Prešeren osebno ...

Novinarka šole: Pozdravljeni, dobrodošli. Kako se počutite pri nas?

PREŠEREN: Hvala, zelo ste gostoljubni. Moram pa priznati, da je kar precej drugače kot v mojem stoletju. Nisem se še privadil na vse, zato sem kar malo zbežan.

Novinarka šole: Najprej me zanima kaj o vašem življenju. Ste izobražen in zelo kritičen mož, ki je v svojem življenju doživel mnogo stvari. Kaj vas je navdihnilo za pisanje pesmi?

PREŠEREN: Mislim, da se vsak človek v življenju spopada z določenimi težavami. In vsak jih rešuje na svoj način. Moj način je pisanje pesmi, v njih izlivam svoje misli in svoja čustva, z njimi poskušam spremeniti svet. Navdih mi je bilo dogajanje v svetu (predvsem stanje Slovencev in pesnikov v takratnem času), obenem pa tudi odnosi med ljudmi – prijateljske, predvsem pa ljubezenske vezi, včasih tudi odnosi z nasprotniki. Pri vsem tem pa mi je pomagalo tudi splošno znanje, ki sem ga pridobival na študiju na Dunaju.

Novinarka šole: Bi nam lahko bolj konkretno predstavili te vezi in odnose?

PREŠEREN: Pri prijateljih sem mislil predvsem na Matijo Čopa, katerega tragično usodo verjetno že poznate. Moja večna, nikoli uresničena ljubezen – Primičeva Julija. Njej sem namenil veliko pesmi (med njimi tudi Povodnega moža ali pa Sonetni venec). Moj nasprotnik Jernej Kopitar, oh, z njim sem vedno bil v konfliktu.

Novinarka šole: Zanimivo. Kako bi pa sami opisali svoja dela? Na spletu najdemo o tem veliko podatkov, nas pa bolj zanima vaše osebno mnenje.

PREŠEREN: Splet? Kaj so spet spletni? Se vidi, da sem v zaostanku. Sam bi svoje pesmi opisal kot dela z globljim pomenom, v njih sem vpletel veliko svojih čustev, s strani pesništva pa sem slovensko književnost poskušal dvigniti na evropsko, če že ne na svetovno raven.

Novinarka šole: In to vam je tudi uspelo. Žal le, da v tistem času ljudje tega niso cenili. Kakšen pa se vam zdi odziv ljudi oz. Slovencev na umetnost in kulturo danes?

PREŠEREN: Ja, res je. Takrat pesniki in ostali umetniki nismo bili ravno preveč cenjeni. Prav tako smo se s pesništvom težko finančno preživljali. Nikoli nismo imeli veliko materialnega bogastva. Imeli pa smo pravo bogastvo, katerega smo našli v preprostih stvareh in trenutkih, predvsem pa v naši domišljiji. Danes je vse drugače. Pesniki in umetniki so bolj cenjeni in to delo upravljajo tudi kot poklic, kar se mi zdi odlično. Bojim se le, da bo morda enkrat ta denar prevladal in književnost več ne bodo zgolj ideje, čustva in domišljija posameznika, temveč bo prevladala želja po slavi in denarju.

Novinarka šola: Vemo, da ste bili prijatelj otrok, zato pa so vas tudi klicali doktor fig fig, ki so nekako postale vaš zaščitni znak.

PREŠEREN: Ja, in tudi za vas otroci imam nekaj s sabo (razdeli fige).

Novinarka šole: O vašem življenju smo izvedeli že zelo veliko, sedaj pa bi me zanimalo, kaj menite o družbi v 21. stoletju? V tem času se je zgodilo veliko stvari. Slovenija je postala samostojna država. V svojih delih velikokrat omenjate, da si želite, da bi Slovenci imeli lastno državo. Kakšna se vam zdi le ta, ko je dejansko imamo?

PREŠEREN: Moram priznati, da sem si slovensko državo predstavljal malo drugače. Želel sem si, da bi nas lastna država združila v enoten in zavesten narod. A zgodilo se je ravno nasprotno. Takrat, ko smo se še imenovali Kranjci, smo morda res živeli pod tujo oblastjo. Vendar smo si ravno zaradi te želje po lastni državi prizadevali ohraniti slovenstvo. Skoraj skozi vso slovensko zgodovino smo bili pod tujo oblastjo, vendar imam občutek, da smo sedaj, ko imamo prvikrat lastno deželo, bolj neenotni kot kdajkoli prej. To me je zelo razžalostilo in tega res nisem imel v mislih. Ja, morda imate res slabo politično vodstvo in ste v gospodarski krizi, vendar tako je bilo tudi mnogokrat prej. Take težave nas ne bi smele odvracati od tega, da smo srečni, enotni in spravni. Ne bi nas smele odvracati od tega, da bi bili ponosni Slovenci. Saj to ni le država, to ni le politika ali kakršnakoli kriza, to niso le meje ali druge stvari, katere nas ločujejo. Slovenci - to smo ljudje z zgodovino, z jezikom, s kulturo, z vsem, kar nas obdaja. Te stvari bi nas morale povezati, saj povezane množice odločnega, ponosnega in enotnega naroda ne bo ustavila nobena kriza, nobeno politično vodstvo, nobene meje ali karkoli drugega. Ozrite se v našo zgodovino in boste videli, kolikokrat smo to že dokazali.

Novinarka šole: Kakšne spremembe ste še opazili, ko ste danes z nami?

PREŠEREN: Ko sem čakal na intervju, sem malo poslušal, o čem se pogovarja ta moderna mladina. In moram priznati, da pol stvari nisem razumel. A mi lahko kdo prosim razloži, kaj pomeni LOL? Ali pa kaj sem že slišal ... Aha, npr. tudi OMG? Pa tudi, kako rečete SORE?

Novinarka šole: To je jezik mladih v 21. stoletju. Izrazi, katere ste našli, so angleške kratice nekaterih pogosto rabljenih besed iz sveta mladih.

PREŠEREN: Zdaj me pa res zanima, zakaj raje uporabljate angleške izraze kot pa slovenske, saj pa imamo jezik, ki ga pozna verjetno bolj malo ljudi po svetu in je zato ravno naša posebnost.

Novinarka šole: Verjetno ste opazili tudi vso elektroniko, pametne telefone, računalnike, slušalke in še mnoge reči, ki so sedaj del našega vsakdana. Vaše mnenje?

PREŠEREN: O teh stvareh si še nisem izoblikoval pravega mnenja, saj jih premalo poznam. Saj veste, kako je to, ko sveta ne obišeš več kot stoletje in pol, potem pa ko se vrneš, vidiš, da so neke naprave postale bolj pametne od ljudi. To me kar malo bega.

Novinarka šole: Gospod Prešeren, še eno vprašanje imam za vas. Vaše razmišljanje je zelo kritično in vidim, da ste si o moderni družbi že ustvarili mnenje, čeprav jo komaj spoznavate. Pred vami so učenci naše šole. Naša prihodnost, predvsem pa mladi, pred katerimi so pomembne odločitve. V svojem sonetu O vrba obžalujete, da ste odšli od doma in se izobraževali na Dunaju. Kaj bi svetovali našim učencem?

PREŠEREN: Veste, človek včasih postane zbeگان. Zapustil sem ljubečo družino in varen dom, ki mi je nudil vse nujno za povprečno življenje v tedanjem času. Imel bi vse: družino,

hrano, delo na polju, mir, verjetno bi si kaj kmalu našel pridno in zvesto ženico. A ravno v tem je problem. Nisem bil povprečen, zato mi tako življenje ne bi zadostovalo. Nekaj me je gnalo naprej. V svet. Dobil sem poslanstvo in imel sem talent. Postal sem pravnik in zraven tega še pesnik. Pa vseeno nikoli nisem bil srečen. Nisem imel sreče ne v ljubezni, ne v denarju, ne v prijateljstvih, zraven tega pa še ostre nasprotnike in slabo podporo ljudi. Zato sem bil velikokrat v dvomih – kot takrat, ko sem napisal ta sonet. Vam mladim, tukaj prisotnim, pa na srce polagam predvsem to, da poslušajte svoje srce in najдите svoje poslanstvo. Kamor koli vas bo gnala usoda, bo zagotovo prava pot - ne pravim, da bo lahka, bo pa prava. Dokaz za to sem tudi jaz, ki sem kljub vsemu trpljenju, kot ste povedali danes, vseeno največji slovenski pesnik. Če čutite, da morate ostati doma – ostanite, če pa vas žene v svet – pojdite. Najdite svoj talent in verjemite vase, kljub mnenju drugih ljudi kot sem to storil jaz.

Intervju pripravila in zapisala
Nina Rituper, 9. razred